

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Gezin	2
1.2 Het gezin in de maatschappij	2
1.3 Manieren van opvoeden	3
1.4 Opvoedingsstijlen	4
1.5 Gezinsfunctioneren	5
1.6 Gezinsinteractie	6
1.7 Gezin en problemen	6
1.5.1 Echtscheiding	7
1.6 Soorten gezinnen	7
1.6.1 Stiefgezin	8
1.7 gezinssamenstelling	8
1.8 Culturele achtergronden	10
Literatuur	12

1. Gezin

Het gezin is van grote betekenis op het kind. Hoe jonger het kind hoe sterker de invloed in het algemeen is.

1.2 Het gezin in de maatschappij

Het gezinsfunctioneren is niet alleen gebaseerd op de individuele kenmerken van de ouders en kind maar ook op de kenmerken van de maatschappij en de (sub)cultuur waarvan het gezin deel uitmaakt. Een drietal theorieën hierover geven daar inzicht in. Zo spelen eisen om economische te overleven in een samenleving bij het opvoeden een belangrijke rol. Ouders zullen zich bij hun opvoeding richten op het bijbrengen van eigenschappen die ervoor zullen zorgen dat hun kind zich in economisch opzicht staande zal kunnen houden.

Ook de beroepsrol is van invloed op het opvoeden. De houdingen en waarden die uit het beroep van ouders voortvloeien manifesteren zich in de opvoeding.

De derde theorie verklaart verschil in opvoedingspatronen vanuit de wijze waarop kinderen aan de behoefte en verlangens van de ouders tegemoet moeten komen. Hiervoor zijn een aantal mogelijkheden:

1. ouders zien hun kind vooral als economisch nuttig en zullen hun kind dan ook voorbereiden op hun toekomstige economische taak.
2. Ouders zien hun kind als vervulling van hun behoefte aan liefde en genegenheid. Deze ouders zullen vooral onafhankelijkheid, volwassenheid en ontwikkeling van individuele kwaliteiten van het kind nastreven.
3. Ouders zien hun kind als vervulling van behoefte aan plezier beleven aan kinderen. Binnen deze opvoeding gelden uiteenlopende wijzen van opvoeden.

In 'de ontwikkelingspsychologie' van Kohnstam wordt gesproken over gezinsecologie. Om het gezin heen bevinden zich een aantal kringen die het gezin beïnvloeden. Het gezin, met ouders en kinderen die elkaar beïnvloeden, wordt gezien als het microsysteem. Het mesosysteem zijn de ervaringen die de kinderen van buiten het gezin meebrengen in het gezin. Het exosysteem zijn de ervaringen die de ouders van buiten het gezin meebrengen in het gezin. Het chronosysteem zijn de gebeurtenissen, life- events, die het gezin in de loop van de tijd meemaken. Tot slot is er nog het macrosysteem. Hieronder worden de sociaal- economische omstandigheden bedoeld waarin het gezin zich bevindt.

1.3 Manieren van opvoeden

Uit onderzoek is gebleken dat de manier waarop ouders hun kinderen over het algemeen opvoeden is weer te geven in de volgende twee basisdimensies (zie figuur 1):

1. autonomie- controle; deze dimensie geeft de mate weer waarin de ouders hun kinderen de vrijheid en ruimte geven zichzelf te ontplooien en de mate waarin zij hun kinderen onder controle willen houden en willen sturen in een door hun gewenste richting. Controle is op te splitsen in een autoritaire kant (met strikte regels, weinig vrijheid, veel beperkingen) en een autoritatieve kant (gekenmerkt door uitleg geven, ruimte bieden en verantwoordelijkheid geven).
2. genegenheid- vijandigheid; deze dimensie laat de mate zien waarin ouders zich betrokken voelen bij hun kinderen. Dit kan variëren van sterke betrokkenheid en ondersteuning tot afwijzing en vijandigheid.

Deze basisdimensies zijn weer te geven in onderstaand, tweedimensionaal opvoedingsmodel (figuur 1). Op basis van dit model zijn een viertal opvoedingspatronen te onderscheiden. Het opvoedingspatroon wat gekenmerkt wordt door vijandigheid en controle wordt gezien als minst gunstig voor de ontwikkeling van een kind. Het opvoedingspatroon dat gekenmerkt wordt door autonomie en genegenheid, daarentegen, wordt gezien als meest gunstig voor de ontwikkeling van een kind.

De grootste verschillen tussen opvoedingspatronen van ouders zijn te zien op de as van autonomie en controle. Veel ouders worstelen met het feit dat de opvoeding meer toegeeflijker geworden is. Ouders vinden het moeilijk te bepalen waar ze dwingend moeten sturen of waar ze het kind zelf zijn gang moeten laten gaan. Het bijsturen van kinderen wordt door ouders op verschillende manieren gedaan:

- macht laten gelden
- genegenheid onthouden
- overreden

De bovenste twee manieren worden gekenmerkt door een autoritaire controle en de laatste door autoritatieve controle. Gezinnen verschillen onderling in welke technieken ze hiervoor toepassen. Dit is afhankelijk van:

- Of het om een dochter of zoon gaat.
- Opleidingsniveau van de ouders
- Gezinsgrootte

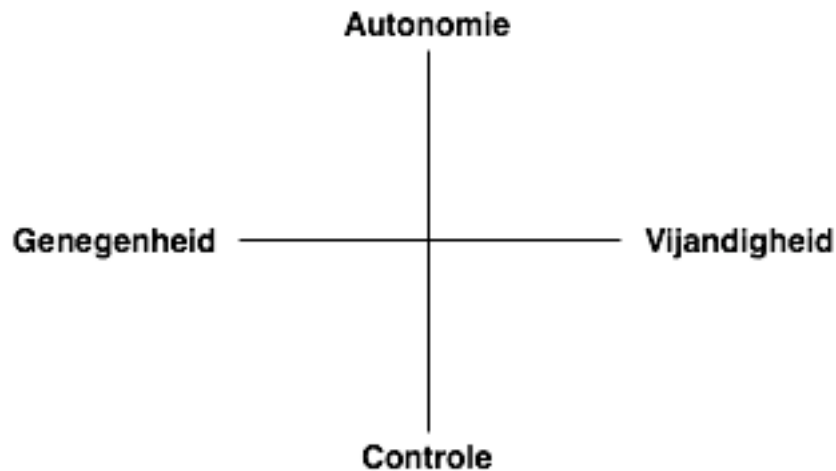

Fig. 1 Tweedimensionaal opvoedingsmodel
Bron:

1.4 Opvoedingsstijlen

Op basis van de manieren van opvoeden kunnen we verschillende opvoedingsstijlen onderscheiden. Deze lichten we hieronder uit.

In het algemeen kunnen twee soorten opvoedingsgedrag worden onderscheiden; ondersteunend en controlerend opvoedingsgedrag. Beide soorten kunnen een positieve en een negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van kinderen.

Ondersteunend opvoedingsgedrag wordt gekenmerkt door het creëren van een veilige en warme omgeving. Het kan ook ontbreken waardoor kilte en afwijzing problemen veroorzaken in de ontwikkeling van kinderen.

Controlerend opvoedingsgedrag kan gekenmerkt worden door een te grote mate van autoritaire controle. Dit heeft een negatief effect op de ontwikkeling van kinderen. De opvoeding gaat dan gepaard met straffen en machtsuitoefening door dreigen, slaan, wegsturen, negeren of privileges onthouden. Wanneer de opvoeding gekenmerkt wordt door een autoritatieve vorm van controle, een vorm van matige en constructieve controle, is dit gunstig voor de ontwikkeling van kinderen. Deze stijl van opvoeden wordt gekenmerkt door informatie geven, uitleggen, argumenten geven en uitleg geven over de gevolgen van gedrag.

Deze stijlen komen in verschillende combinaties voor en scheppen ieder een eigen opvoedingsklimaat. De te onderscheiden stijlen zijn:

- Autoritatieve of democratische stijl; deze cognitivistische opvoedingsstijl stuurt de kinderen in hun ontwikkeling door toelichting en uitleg te geven. Informatieprocessen zijn binnen deze opvoeding belangrijk. Binnen deze opvoeding hebben kinderen vrijheid binnen grenzen. Ouders bieden voldoende autonomie.
- Verwaarlozende stijl; Deze stijl kenmerkt zich vooral door het ontbreken van opvoeding. De kinderen worden afgewezen en vrijgelaten. Ouders hebben weinig tijd en aandacht voor hun kinderen. Ook kan het opvoedingsklimaat gekenmerkt worden door instabiliteit en impulsiviteit.
- Permissieve of toegeeflijke stijl; Deze stijl wordt gekenmerkt door 'laissez faire'. Deze maturistische opvoedingsstijl gaat ervan uit dat er toch wel uit kinderen komt wat er in zit. Ingrijpen is niet nodig. Ontwikkelen en vormen is een rijpingsproces.
- Autoritaire stijl; binnen deze behavioristische opvoedingsstijl beïnvloeden de ouders doormiddel van belonen en straffen het gedrag van hun kinderen. Dit is een vrij liefdeloos opvoedingsstijl waarbij veel van de kinderen wordt gevraagd.

Onderzoek laat zien dat de autoritatieve opvoedingsstijl het meest voorkomt. Wanneer we kijken naar hoogopgeleide en laagopgeleide ouders dan komt deze stijl minder voor bij de laagopgeleide ouders. Laagopgeleide ouders leggen in hun opvoeding meer de nadruk op gehoorzaamheid, orde, regelmaat en goede manieren. Hoogopgeleide ouders hechten meer waarde aan zelfsturing, het ontwikkelen van zelfvertrouwen, het dragen van verantwoordelijkheid, kritisch denken en omgaan met gevoelens.

Onderzoek laat ook zien dat deze autoritatieve opvoedingsstijl goed is voor de ontwikkeling van het kind. In een advies van de onderwijsraad aan de minister (2005) wordt het pleidooi genoemd van De Winter om de autoritatieve opvoeding als maatschappelijke norm aan te houden voor een goede opvoeding.

1.5 Gezinsfunctioneren

Het gezin is een complex geheel waarbinnen individuen met elkaar samenleven. De leden van het gezin communiceren met elkaar, ze beïnvloeden elkaar, ontwikkelen zich samen en raken in conflict met elkaar. Uit onderzoek is gebleken dat dit gezinsfunctioneren onder te verdelen is in een vijftal gronddimensies op basis waarvan gezinnen te onderscheiden zijn:

1. de structuur van het gezin; de wijze waarop het gezin is georganiseerd.
2. de controle en sancties in het gezin; de wijze waarop de macht is verdeeld.
3. de emoties en behoeften binnen het gezin; de wijze waarop men emotioneel met elkaar omgaat en zijn emoties kwijt kan.
4. de sociaal culturele aspecten van het gezin; hieronder vallen alle aspecten die te maken hebben met de maatschappelijke positie van het gezin.
5. Ontwikkelingsaspecten; de wijze waarop en de mate waarin het gezin zich al of niet ontwikkelt op sociaal, cognitief en emotioneel gebied.

1.6 Gezinsinteractie

Naast het functioneren als gezin, als geheel, kan ook worden bekeken hoe de onderlinge interactie verloopt. Ook dit is belangrijk voor het ontwikkelen van een kind in het gezin. Wanneer we kijken naar de inhoud van de interacties tussen de gezinsleden kunnen we 8 categorieën onderscheiden die te plaatsen zijn op twee dimensies voor interactie:

1. vijandig- toegenegen
2. dominant- submissief

Een drietal andere interactiepatronen die erg schadelijk zijn voor de ontwikkeling van kinderen zijn:

1. parentificatie; waarbij een van de ouders emotionele steun zoekt bij een van de kinderen.
2. symbiotische relatie; waarbij de relatie tussen ouder en kind te sterk is en er sprake is van een twee- eenheid.
3. Perverse triade; waarbij een van de ouders een coalitie aangaat met een of meer kinderen met als doel zich tegen de andere gezinsleden te keren.

1.7 Gezin en problemen

Bovenstaande kenmerken van het gezin hebben vrijwel allemaal een positieve pool en een negatieve pool. Over het algemeen kan worden gezegd dat de gezinnen waarin kenmerken vooral op de negatieve pool zitten een bedreiging vormen voor de ontwikkeling van het kind. Gezinnen waarin de opvoedingsstijl gekenmerkt wordt door een ondersteunende houding en op autoritatieve manier controleren hebben een positieve uitwerking op de ontwikkeling van kinderen.

Uit onderzoek is gebleken dat gezinnen met problemen worden gekenmerkt door een minder ondersteunende houding naar de kinderen toe. Ook is de balans tussen geven en nemen meer verstoord. De gezinnen zijn minder cohesief, minder gestructureerd en de kwaliteit van de communicatie werd zowel door ouders als door de kinderen als minder goed beoordeeld als in normale gezinnen.

Bovenstaande gegevens zeggen nog weinig over de oorzaak van de problemen. Het is een kip en ei verhaal. Probleemgedrag van kinderen kan ervoor zorgen dat ouders anders gaan reageren maar andersom is ook mogelijk; dat opvoedgedrag van ouders probleemgedrag bij kinderen veroorzaakt. Het transactionele model verklaart de problemen vanuit het feit dat ouders, kinderen en gezin elkaar tegelijkertijd, wederzijds beïnvloeden.

1.5.1 Echtscheiding

Echtscheiding heeft in het algemeen een negatieve invloed op de ontwikkeling van kinderen. Het is moeilijk om te zeggen welk effect van de echtscheiding problemen veroorzaakt. Voorafgaand aan de scheiding heeft het gezin een moeilijke periode doorgemaakt. Het kan zijn dat de problemen die de kinderen na de scheiding hebben hierdoor veroorzaakt worden en niet zo zeer door de scheiding zelf. Daarnaast hangen met de scheiding vaak ook nog andere veranderingen samen zoals een verhuizing, contact missen met familie, minder geld hebben en het wonen op twee plekken. Ook is het mogelijk dat naast de scheiding ook nog andere risicofactoren in het kinderleven bestonden die hun invloed hebben op de situatie. Eigenschappen van ouders die doorgegeven worden dragen ook bij aan de problemen die echtscheidingskinderen kunnen hebben.

1.6 Soorten gezinnen

Naast het traditionele twee- oudergezin zijn er andere vormen van gezinnen. Naast eenoudergezinnen zijn er stiefgezinnen, adoptiegezinnen, pleeggezinnen, weekendgezinnen en gastgezinnen. We zullen eenoudergezinnen en stiefgezinnen hieronder aan de orde laten komen.

Eenoudergezin

In een eenoudergezin is het kind in meerdere mate 'partner' van de ouder. Hierdoor worden kinderen zelfstandiger en onafhankelijker. De kinderen hebben meer zeggenschap bij gezinsbeslissingen. Kinderen profiteren hier voornamelijk van. Naast deze praktische kant is er vaak een emotionele kant aan een eenoudergezin. Veelal kampt de overgebleven ouder met eigen problemen waardoor zij erg in beslag worden genomen en weinig tijd hebben voor hun kinderen. Dit kan bij kinderen leiden tot uitbarstingen. Aan het hoofd van een eenoudergezin staat vaak een moeder. Dit levert voor jongens nogal eens problemen op. Zij hebben meer behoefte aan leiding en discipline. Moeders kunnen hen dit vaak onvoldoende geven. Ook ontbreekt voor de jongens een belangrijk identificatiefiguur. Zij kunnen hierdoor onzeker worden over hun eigen sekserol. Het ontbreken van een vader kan zowel voor jongens als voor meisjes negatief voor hun cognitieve ontwikkeling zijn. Vaders zijn over het algemeen stimulerender en eisender, waarmee ze de cognitieve ontwikkeling aanmoedigen. Een man in het leven van een eenoudergezin blijkt een belangrijke factor te zijn in het socialisatieproces.

1.6.1 Stiefgezin

Hoewel een stiefgezin vaak gezien wordt als een soort verlengde van het gezin dat er daarvoor was, moet het toch een eigen plaats krijgen in de levenscyclus. Omdat de leden van dit nieuwe gezin een verleden met zich meedragen levert dit soms wat complexe situaties op. Het is niet meteen duidelijk welke band de leden hebben met alle mensen die om het nieuwe gezin heen staan.

Voor de ouder betekent het opnieuw trouwen of samenwonen een herwonnen zelfvertrouwen. Voor de kinderen betekent het vaak dat het de positie verliest dat het tot dan toe had. De ouder is niet langer meer alleen voor hem/ haar.

Hoe het opbouwen van de relatie met de nieuwe ouder gaat hangt erg af van of het een stiefmoeder of vader is en van het geslacht van het kind. Stiefmoeders geven vaak meer aanleiding tot problemen. Dit komt ook omdat het niet vaak voorkomt. Kinderen worden in scheidingssituaties vaker toegewezen aan moeder. Meisjes hebben vaker problemen met een stiefouder dan jongens. Een stiefvader wordt door meisjes vaker gezien als indringen. Voor jongens telt het feit dat er nu weer een man in huis is sterker.

1.7 gezinssamenstelling

Gezinnen kunnen ook verschillen door hun samenstelling. De hoeveelheid kinderen kan per gezin variëren maar ook het geslacht van de kinderen. Voor de ontwikkeling van kinderen is de plaats in het gezin naast broertjes en zusjes ook van belang. Deze aspecten hebben allemaal hun uitwerking op het leven dat de kinderen in het gezin leiden en op de eigenschappen die zij hebben als ze volwassen zijn.

Al zou je misschien denken dat een groot gezin een gunstige werking heeft op sociale ontwikkeling van kinderen toch blijkt dat kleine gezinnen gunstiger zijn voor de kinderontwikkeling. In kleine gezinnen is er meer aandacht voor de individuele kinderen. Ook kan meer rekening gehouden worden met hun wensen. In grote gezinnen moet een soort middenweg worden gekozen en zal iedereen zich daar aan moeten aanpassen.

Wanneer we gaan kijken naar wat de plaats in het gezin doet met de (persoonlijkheid)ontwikkeling van een kind zijn een aantal aspecten van belang. Naast de daadwerkelijke plaats die het kind inneemt tussen de broers en zussen zijn ook het geslacht en het overwicht van het kind belangrijk.

Kinderen kunnen in het gezin de oudste, de jongste, de middelste, het enige kind of de helft van een tweeling zijn. Ouders gaan anders met deze kinderen om. Ook is de ervaring van de kinderen zelf anders wanneer ze de oudste zijn dan wanneer ze de jongste zijn. Het oudste kind is een tijdje het enige kind geweest, de jongste kent deze ervaring niet. Er is veel onderzoek gedaan naar de invloed die de plaats in de kinderrij heeft. De onderzoeksresultaten spreken elkaar soms tegen. Zo blijkt uit onderzoek van Ernst en Angst dat zij in 1983 afrondden dat er vrijwel geen invloed vanuit gaat. Sulloway concludeerde op basis van nieuwe onderzoekstechnieken in 1995 dat wel degelijk het geval is. Hieronder kort de conclusies aangevuld met andere kenmerken die in de literatuur worden genoemd.

- Oudste kind

deze kinderen hebben het meeste behoefte aan maatschappelijk succes en zijn ook vaak het meest succesvol. Op motorisch en verstandelijk vlak zijn deze kinderen sterk. Oudste kinderen zijn vaak meer verantwoordelijk, kunnen beter plannen, zijn meer assertief en

dominant in omgang met anderen. Vaak hebben oudste kinderen een conservatieve levenshouding. Wanneer er een broertje of zusje wordt geboren kan dit kind zich onrustig voelen. De aandacht van de ouders moet nu gedeeld worden; er is concurrentie. De oudste kan zich over dit gevoel schuldig voelen. Oudste kinderen hebben vaker last van angstgevoel. De komst van een broertje of zusje die het gevoel van veiligheid heeft ondermijnd zou hier een oorzaak van kunnen zijn. Op emotioneel gebied liggen de zwakke punten van de oudste kinderen.

- Middelste kind

Deze groep kinderen blijken de meest sociale houding te hebben naar anderen. Deze groep heeft vaak sterk het gevoel er niet bij te horen. Hebben relatief weinig behoefte om te presteren op cognitief gebied. Het middelste kind wordt ook wel sandwichkind genoemd. Middelste kinderen kunnen in gunstige gevallen profiteren van deze positie en evenwichtig opgroeien. In ongunstige gevallen kunnen zij zich verloren voelen. Deze kinderen kunnen door probleemgedrag de aandacht op zich willen laten vestigen.

- Jongste kind

Jongste kinderen zijn meer empathisch in vergelijking met zijn broers en zussen. Zij zijn het meest populair in sociale groepen en zijn daar ook vaak op gericht. Jongste kinderen worden gekenmerkt door creativiteit en non-conformisme. Wanneer de andere gezinsleden aandacht hebben voor de eigen behoeftes van het kind ontwikkelt het kind zich tot een optimistisch kind. Het komt ook voor dat het kind het lievelingetje wordt van de andere gezinsleden en er weinig aandacht is voor de eigen behoeftes van het kind. In dat geval kan het kind moeite hebben met het hebben van vertrouwen in de steun van anderen. Ook kan het zijn dat er zich een geleerde hulpeloosheid ontwikkelt.

- Enig kind

Lijkt in persoonlijkheidskenmerken op het oudste kind. In vergelijking met de andere groepen hebben deze kinderen de meeste gedragsproblemen. Omdat het enig kind geen bedreiging voelt van andere kinderen kan het kind eigenschappen kunnen ontwikkelen als coöperatief, goed bestand tegen frustraties en doorzettingsvermogen. Omdat enig kinderen weinig feedback op hun eigen gedrag krijgen komt een zekere sociale onhandigheid voor. Deze kinderen kunnen de gevolgen van hun gedrag minder goed inschatten. De omgeving waarin deze kinderen opgroeien is meer gericht op volwassenen waardoor de kinderen wat ouwelijker zijn. Deze groep kinderen hebben in vergelijking met leeftijdsgenootjes die een andere plaats innemen in de kinderrij vaker een fantasievriendje.

Karakteristieken van kinderen die een bepaalde plaats innemen mogen niet zonder meer toegeschreven worden aan die plaats. Andere (gezins)factoren kunnen net zo goed een rol hierin spelen.

Wanneer een kind in het gezin opgroeit met jongens en meisjes raakt het daar al vertrouwd met de andere sekse. Wie als kind opgroeit met alleen kinderen van de eigen sekse kan een vertekend beeld krijgen van de werkelijkheid.

Naast sekseverschil speelt ook overwicht een rol bij de beeldvorming en ontwikkeling van een kind. Het oudste kind kan en weet vrijwel altijd meer dan zijn jongere broertjes en zusjes en heeft ook meer overwicht.

1.8 Culturele achtergronden

In Nederland is sprake van een multiculturele samenleving. Verschillen tussen culturen kunnen zich uiten in het hebben van andere opvoedingsstijlen en omgangsvormen. Deze verschillen gelden niet, in even sterke mate, voor alle gezinnen. Wanneer we de opvoedingsstijlen naast elkaar gaan leggen van een aantal veel voorkomen culturen in Nederland zullen we noodgedwongen moeten gaan generaliseren. Multiculturele gezinnen streven verschillende doelen na met het opvoeden van hun kinderen.

In Turkse gezinnen staat vooral verantwoordelijkheid en bescheiden gedrag centraal. Binnen het dagelijkse opvoeden staat vooral het disciplineren centraal. Opvoeding van jongens en meisjes loopt uiteen. Jongens worden meer gericht op buitenshuis en meisjes op taken binnenshuis. Het huwelijk is een belangrijk doel.

In Marokkaanse gezinnen staat sociale wijsheid als belangrijk doel voorop. Hiermee worden vaardigheden en netheid in de sociale omgang bedoeld. Beleefdheid, hulpvaardigheid en gastvrijheid staan hoog in het vaandel. Vanaf een jaar of drie gaat disciplineren een belangrijke rol spelen. Naast ouders zijn dan ook broers, zussen en anderen die tot de vaste, sociale omgeving behoren opvoeders van de kinderen. Ook binnen deze cultuur is een verschil te zien tussen jongens en meisjes. De controle op meisjes is strikter omdat het huwelijk een belangrijk opvoedingsdoel is.

De verschillen tussen Surinaams- Creoolse en Antilliaans- Arubaanse gezinnen en de in Nederland heersende opvoedingsnormen zijn kleiner dan de verschillen tussen bovenstaande culturen en de Nederlandse opvoedingsnormen. Centraal staande opvoedingswaarden zijn: gehoorzaamheid, respect, behulpzaamheid en goede manieren. Zelfstandigheid speelt in deze culturen minder een rol dan in de Nederlandse cultuur. Zelfstandigheid wordt vaak gezien als egoïsme. Het huwelijk is geen opvoedingsdoel en relaties, huwelijk en zwangerschap worden dan ook niet gezien als onlosmakelijk met elkaar verbonden aspecten.

Ook voor Surinaams- Hindoestaanse gezinnen geldt dat de opvoedingsstijl meer beïnvloed is door de in Nederland heersende normen. De opvoeding lijkt op die in Turkse gezinnen.

Voor dit project is het belangrijk te vermelden dat culturen verschillen in verwachtingen die zijn hebben van het onderwijs. In de Turkse en Marokkaanse cultuur geldt voor gezinnen de taak om op te voeden en geldt de school voor het aanleren van kennis en beroepsvaardigheden. Ook vinden Marokkaanse ouders vaak dat op scholen de discipline ontbreekt en er een te gelijkwaardige verhouding heerst tussen leerling en leerkracht. Voor Surinaams- Creoolse en Antilliaans- Arubaanse gezinnen geldt school ook als opvoedingsinstituut.

Cultuur is een nooit afgerond proces. Culturen beïnvloeden elkaar en hieruit ontstaan nieuwe culturen. Dit gegeven maakt communicatie noodzakelijk. Alle partijen zullen op de hoogte moeten zijn van elkaars normen, waarden, omgangsvormen, opvoedingsstijlen en doelen.

Het onderstaande overzicht laat de bevolkingssamenstelling zien van Rotterdam- Zuid en Spijkenisse.

Bevolking naar etniciteit per 1 januari 2006

Etniciteit	2002	2003	2004	2005	2006	
Sur	8.298	8.279	8.198	8.149	7.935	(11,2 %)
Ant	3.192	3.360	3.391	3.209	3.055	(4,3 %)
Kaapv	1.614	1.651	1.661	1.643	1.606	(2,3 %)
Turken	13.192	13.398	13.548	13.585	13.563	(19,2 %)
Marok	6.134	6.351	6.472	6.604	6.700	(9,5 %)
N Med	2.129	2.148	2.223	2.181	2.111	(3,0 %)
Ned	28.697	27.993	27.173	26.368	25.493	(36,1 %)
Overige R	2.810	2.783	2.758	2.680	2.537	(3,6 %)
Overige A	6.982	7.415	7.628	7.731	7.622	(10,8 %)
Etnische	34.559	35.187	35.493	35.371	34.970	(49,5 %)
Allocht	44.351	45.385	45.879	45.782	45.129	(63,9 %)
Totaal	73.048	73.378	73.052	72.150	70.622	(100 %)

Bron: www.feijenoord.rotterdam.nl: Algemeen > Statistieken

BEVOLKING NAAR NATIONALITEIT, GEBOORTELAND EN AFKOMST IN SPIJKENISSE PER 1 JANUARI

	In absolute aantallen					Procentueel				
	2000	2003	2004	2005	2006	2000	2003	2004	2005	2006
Nederlandse nationaliteit 1)	71.250	73507	73.273	72815	72.510	97,5	97,5	97,5	97,4	97,4
Andere nationaliteit	1.856	1864	1.891	1934	1.962	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6
Geboren in Nederland	65.508	66.801	66.517	66.140	65.797	89,6	88,6	88,5	88,5	88,4
Elders geboren	7.598	8.570	8.647	8.609	8.675	10,4	11,4	11,5	11,5	11,6
Autochtoon	57.731	58.251	57.831	57.371	56.868	79,0	77,3	76,9	76,8	76,4
Allochtoon 2)	14.202	16.033	16.256	16.290	16.494	19,4	21,3	21,6	21,8	22,1
w.v.										
niet-westerse allochtonen 3)	7.514	9.031	9.194	9.326	9.531	10,3	12,0	12,2	12,5	12,8
w.v.										
Kaapverdië	263	357	358	377	382	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Marokko	244	312	351	363	381	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5
Ned. Antillen+Aruba	1.357	1.785	1.810	1.812	1.829	1,9	2,4	2,4	2,4	2,5
Somalië	158	115	117	87	79	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Suriname	2.739	3.134	3.157	3.194	3.227	3,7	4,2	4,2	4,3	4,3
Turkije	771	931	951	971	992	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3
Viëtnam	376	422	438	444	440	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
westerse allochtonen 4)	6.688	7.002	7.062	6.964	6.963	9,1	9,3	9,4	9,3	9,3
w.v.										
EU-landen 5)	3.094	3.204	3.252	3.520	3.484	4,2	4,3	4,3	4,7	4,7
w.o.										
België	347	359	383	378	377	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Duitsland	1435	1.465	1.492	1.446	1.429	2,0	1,9	2,0	1,9	1,9
Ver. Koninkrijk	396	412	426	413	393	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5
Indonesië 6)	2.453	2.427	2.425	2.359	2.355	3,4	3,2	3,2	3,2	3,2
voormalig Joegoslavië	531	657	647	626	645	0,7	0,9	0,9	0,8	0,9
Onbekend 7)	1.173	1.087	1.077	1.088	1.110	1,6	1,4	1,4	1,5	1,5
Totale bevolking (100%)	73.106	75.371	75.164	74.749	74.472	100	100	100	100	100

- 1) Inclusief personen die naast de Nederlandse nationaliteit nog een andere nationaliteit hebben.
- 2) Personen van wie tenminste één ouder buiten Nederland is geboren (standaarddefinitie CBS).
- 3) Allochtonen afkomstig uit: Turkije, Afrika, Azië (behalve Indonesië / voormalig Ned-Indië en Japan) of Latijns-Amerika.
- 4) Allochtonen afkomstig uit: Europa (behalve Turkije), Noord-Amerika, Indonesië / voormalig Ned-Indië, Japan of Oceanië.
- 5) met ingang van 1-5-2004 uitgebreid van 14 naar 24 EU-landen
- 6) Met inbegrip van voormalig Nederlandsch-Indië en voormalig Nederlands Nieuw-Guinea.
- 7) Overwegend personen die in Nederland zijn geboren maar waarvan het geboorteland van één of beide ouders onbekend is.

Bron: Statistisch jaaroverzicht Gemeente Spijkenisse, uitgave 2006 jaargang 32

Literatuur

Bruin, K en H. van der Heijde. 1995. *Intercultureel onderwijs in de praktijk*. Coutinho

Ploeg, J.D. van der. 1997 *Gedragsproblemen; ontwikkelingen en risico's*. Lemniscaat.

Kohnstamm, R. 2002 *Kleine ontwikkelingspsychologie I het jonge kind*. Bohn Stafleu Van Loghum.

Kohnstamm, R. 2002. *Kleine ontwikkelingspsychologie II de schoolleeftijd*. Bohn Stafleu Van Loghum.

Vandermeulebroecke, L e.a. 2002. *Gezinspedagogiek Deel II; opvoedingsondersteuning: gezinsfunctioneren en gedragsproblemen van kinderen*. Garant

Websites

Metaforum GGZE: <http://members.lycos.nl/babyinfo/persoonlijkheidsontalg.htm>

Overig

'advies sociale vorming en sociale netwerken in het onderwijs' uitgave onderwijsraad, Den Haag, 2005 www.onderwijsraad.nl